

СТАЛИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ І ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА

*Лежнева О. І., доц., к.т.н.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Україна
LegnevaElena@gmail.com*

Світ спостерігає модель глобалізації, що характеризується збільшенням потоків товарів, послуг, капіталів, технологій, інформації, ідей і робочої сили на глобальному рівні. Режими екологічного управління розвиваються у відповідь на зміни навколишнього середовища, але ці механізми часто відстають від проблем, для вирішення яких вони призначені. Ефективність цих механізмів є одним з першочергових завдань при роботі з найважливішими екологічними проблемами. Деякі екологічні проблеми, такі як ключові джерела забруднення навколишнього середовища, характеризуються лінійною залежністю причинно-наслідкових взаємозв'язків, з якою легко працювати. Решта – більш складні і часто мають безліч взаємозв'язків, які є більш стійкими і важкими для вирішення.

Сталий розвиток залежить від режиму екологічного управління, який пристосовується до мінливих екологічних проблем Землі. Розуміння цих взаємозв'язків і застосування системного підходу може підвищити ефективність і взаємодоповнюваність режимів екологічного управління на національному, регіональному і міжнародному рівнях. Для цього необхідні висококваліфіковані спеціалісти в області охорони навколишнього середовища.

Однією із проблем сьогодення є проблема взаємовідносин суспільства і природи, тому особливо гострою стала необхідність підвищення у людей екологічної культури, екологічного мислення. Основи свідомості, екологічної культури, формування ставлення особистості до світу природи закладаються

в дошкільному дитинстві, що підтверджує вагомість використання цього періоду для екологічного виховання особистості.

Ще кілька десятиріч тому людство лише брало у природи, активно експлуатувало її запаси, безтурботно вважаючи, що природні багатства безмежні і вічні. Сьогодні ж проблема взаємовідносин суспільства і природи з суто теоретичної перетворилася на гостро насущну, від вирішення якої залежить майбутнє людства. Довгий час метою взаємодії людини з природою було задоволення потреб власне людини, такий тип екологічної свідомості визначається як свідомість антропоцентричного типу. У наш час пріоритетним стає новий ціннісний орієнтир особистісного та суспільного розвитку – гармонійний розвиток людини і природи як взаємозалежних складових єдиної системи, де діяльність спрямована на створення екоцентричного суспільства.

Сталий розвиток – це загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі.

Концепція сталого розвитку людини, суспільства та довкілля передбачає перегляд орієнтирів і в системі навчальних дисциплін екологічного спрямування. Традиційно екологічні дисципліни звертають увагу на необхідність збереження довкілля задля уникнення шкідливого впливу забруднення довкілля на людину, людина та суспільство розглядаються окремо від природи і довкілля. Вчені екологі та педагоги наголошують на необхідності подолання антропоцентричних стереотипів мислення у людини, саме цим потребам відповідає освіта для сталого розвитку, що навчає усвідомлювати себе як невід’ємну частину природи і бачити свій громадській обов’язок у збереженні і примноженні природи та довкілля.

Головна мета освіти для сталого розвитку (ОСР) полягає у створенні умов для ефективного вирішення існуючих навчально-виховних проблем у галузі виховання і становлення екологічно свідомої особистості, що живе в гармонії з природою, опікується навколишнім середовищем, створюючи належні умови для збереження і примноження біорозмаїття та існуючих екосистем, формує екологічно безпечне довкілля для сталого розвитку суспільства й особистості. Освіта – фундамент сталого розвитку, тому впровадження освіти для сталого розвитку в практику навчальних закладів України є нагальною потребою сьогодення. Зміст екологічної освіти спрямований на формування особистості з екологічною світоглядною установкою, на дотримання норм екологічно грамотної поведінки та виконання практичних дій щодо захисту власного здоров'я і безпечного функціонування навколишнього природного середовища.

ОСР повинна базуватися на таких принципах:

- забезпечення гармонійного співіснування людини і природи, суспільства та навколишнього середовища;
- реалізація права людини на екологічно безпечне довкілля;
- відповідальність держави за забезпечення успішного розвитку сталого суспільства, створення належних умов для формування екоцентричного світогляду особистості;
- введення нових форм навчальної і виховної роботи, що базуються на засадах освіти для сталого розвитку;
- забезпечення відкритого доступу населення до екологічної інформації;
- формування системи безперервної та обов'язкової освіти для сталого розвитку;
- формування екологічної свідомості суспільства для забезпечення дійсно сталої поведінки кожної окремої людини та суспільства загалом.

Для впровадження ОСР в освітянські програми необхідне створення умов для практичної екологічної і природоохоронної роботи вихованців і учнів дошкільних і шкільних навчальних закладів, залучення дітей та їх родини до природоохоронних акцій, створення дитячих природоохоронних організацій, підтримка органами державної влади та місцевого самоврядування роботи навчальних закладів щодо організації навчальних виїздів на природу, залучення студентів ВНЗ до волонтерської роботи з учнями шкіл.

PECULIARITIES OF TRAINING SPECIALISTS IN THE IMPLEMENTATION OF THE CAR RECYCLING SYSTEM IN UKRAINE

*Olena Pozdnyakova, assoc. prof., cand. of chem. science,
Kharkiv National Automobile and Highway University
Ukraine
pei.xadi@gmail.com*

In the XXI century the role of distance education in the international practice of higher education has fundamentally changed. It has turned into one of the most popular and highly effective models used all over the world. Distance education is traditionally understood as the process of individual self-learning of information using digital media, without the presence of a teacher, who becomes the coordinator of the educational process.

At the moment, the auto-recycling system has just begun to take shape in Ukraine, and for its development and implementation in production, specialists are needed who will be knowledgeable about issues of environmental protection and

*Збірка матеріалів 88-ї Міжнародної науково-технічної та науково-методичної конференції університету. Секція кафедри ЕКОЛОГІЇ.
16 травня 2024 року*